

EUROBAROMETR 68.1

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

PODZIM 2007

NÁRODNÍ ZPRÁVA
EXECUTIVE SUMMARY
ČESKÁ REPUBLIKA

Tento výzkum byl zadán a koordinován Generálním ředitelstvím pro komunikaci.

Tato zpráva byla zpracována pro Zastoupení Evropské komise v České republice.

Dokument nereprezentuje stanoviska Evropské komise. Názory a interpretace v něm obsažené reprezentují výhradně pohled autora.

Zpráva Eurobarometr popisuje názorové klima v členských a kandidátských zemích Evropské unie. Tato zpráva nabízí přehled názorů občanů České republiky na různé aspekty Evropské unie i na jejich vlastní život a srovnává je s typickými postoji občanů Evropské unie. Upozorňuje rovněž na nejdůležitější rozdíly ve srovnání s jinými státy. Jedná se o sedmou zprávu od doby, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie.

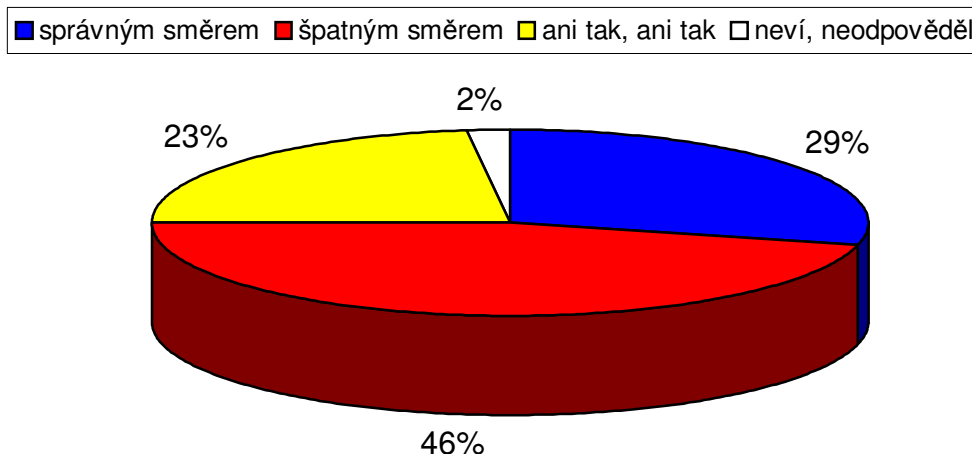
Výzkum veřejného mínění, na jehož základě byla tato zpráva zpracována, se uskutečnil mezi 1106 občany České republiky v období 24. září až 15. října 2007. V České republice se toto období vyznačovalo ostrou politickou diskusí nad reformami navrženými Topolánkovou koaliční vládou, které se týkaly daní, sociálního zabezpečení a financování systému veřejné zdravotní péče. Jiným žhavým tématem byl plán na umístění vojenského radaru USA na českém území. Díky této situaci věnovala česká veřejnost poměrně malou pozornost otázkám týkajícím se Evropské unie včetně úsilí o dojednání nové verze Smlouvy o Evropě.

V této době zastávalo 58 % občanů EU 27 názor, že členství v Evropské unii je dobrá věc. Také v některých dalších oblastech byly v celoevropském měřítku zaznamenány lepší nebo alespoň srovnatelné výsledky než v předchozím Eurobarometru, který proběhl na jaře 2007. Potvrdila se nicméně nutnost informovat evropské občany o evropské agendě. Jen necelá pětina občanů Evropské unie vyjádřila názor, že jsou dobře informováni o evropských politických záležitostech.

Hodnocení situace v České republice

Podle pouhých 29 % českých občanů se věci v ČR vyvíjejí správným směrem, podle 46 % špatným směrem. Ještě na podzim 2006 si 41 % Čechů myslelo, že se věci v ČR vyvíjejí správným směrem. Poznatky řady výzkumů českých národních agentur nasvědčují tomu, že tuto změnu názorového klimatu způsobila rostoucí nespokojenost s politickou situací v České republice společně s obavami z dopadů tzv. „reformního batohu“.

Kam se vyvíjejí věci v ČR?

Navzdory rychlému ekonomickému růstu **hodnotí česká veřejnost stav národní ekonomiky spíše kriticky.** Negativní hodnocení převažují nad pozitivními v poměru 56 % : 42 %. V průměru EU 27 jsou kladná a záporná hodnocení národní ekonomiky prakticky vyrovnaná (48 % : 49 %).

Hodnocení situace zaměstnanosti je rovněž výrazně negativní. Přes pokles míry nezaměstnanosti až na 5,5 % **hodnotí v České republice tuto oblast negativně 52 %**

veřejnosti, v průměru EU 27 pak 61 % občanů. Na jiném místě ale Eurobarometr ukázal, že nezaměstnanost už podle českého veřejného mínění nepatří k nejdůležitějším problémům.

Situaci v oblasti **životního prostředí** hodnotila česká veřejnost v minulosti silně pozitivně. Nyní pozitivních názorů v ČR i v celé EU ubylo. V České republice **pozitivní hodnocení stavu životního prostředí zatím ještě mírně převažují v poměru 52 % : 47 %**, v průměru EU 27 je ovšem poměr opačný (46 % : 51 %).

Situaci sociálního zabezpečení hodnotila česká veřejnost počátkem roku 2005 o poznání příznivěji než stav ekonomiky. V roce 2006 se hodnocení dále zlepšilo, tento trend však nepokračoval a v současné době **si jen o málo více než třetina občanů České republiky (35 %) myslí, že situace sociálního zabezpečení v České republice je dobrá**. V průměru EU 27 stejně smýšlí o 11 procentních bodů více (46 %).

Problémy, kterým čelí Česká republika

Jako jeden ze dvou nejvýznamnějších problémů, kterým čelí jejich země, **Češi nejčastěji uvádějí růst cen (42 %)**. V době sběru dat pro tuto vlnu Eurobarometru při tom nebyla česká inflace vysoká. Lze se proto domnívat, že se do postojů veřejnosti promítly především již zmíněné obavy spojené s tzv. „reformním batohem“. V EU 27 jako celku patří rostoucí ceny a inflace k dvěma hlavními problémům podle 26 % občanů.

Obavy spojené se zdravotnickou částí „reformního batohu“ se společně s dlouhotrvající politickou diskuzí o českém zdravotnictví promítly i do skutečnosti, že **zdravotnictví neustupuje z předních příček žebříčku problémů, kterým čelí Česká republika**. V současné době **vnímá zdravotnictví jako jeden z nejdůležitějších problémů 38 % Čechů** – téměř dvakrát více než v průměru EU 27 (21 %).

Podobně jako v ostatních zemích EU patřila **nezaměstnanost** dlouhodobě k nejožehavějším tématům i v České republice. Ekonomické oživení se však již od roku 2005 zřetelně projevuje na vývoji českého veřejného mínění. Podíl občanů, kteří řadí nezaměstnanost mezi dva nejvýznamnější problémy, **poklesl v České republice z 54 % (podzim 2004) postupně až na současnou úroveň 13 %**. V průměru EU 27 došlo oproti jaru 2007 k poklesu o 7 procentních bodů (ze 34 % na 27 %), ve srovnání s ČR jde ovšem o dvojnásobný podíl stejně smýšlejících občanů.

Důvěra v instituce

Zatímco v průměru EU 27 důvěruje národním vládám i parlamentům více než třetina občanů (34 %), v České republice **důvěruje vládě pětina (21 %) a Poslanecké sněmovně Parlamentu jen šestina obyvatel (16 %)**. Jinak je tomu ovšem s **důvěrou Čechů vůči Evropské unii – ta je nadále většinová (58 %)** a dlouhodobě se udržuje na vyšší hladině, než odpovídá průměru za EU 27 (48 %).

Informovanost o evropských politických záležitostech

Česká **veřejnost se necítí být dobře informována o evropských politických záležitostech**. Jen 2 % Čechů se domnívají, že jsou v tomto směru velmi dobře informováni, další zhruba čtvrtina (24 %) soudí, že jsou informováni spíše dobře. Negativní názory „spíše ne dobře“ a „vůbec ne“ zastávají v součtu téměř tři čtvrtiny české populace (72 %). Od jara 2007 pocit informovanosti o evropských záležitostech o tři procentní body poklesl. V průměru EU 27 je nositelů názorů, že veřejnost dané země je informována „velmi dobře“ nebo „spíše dobře“, pod hranicí jedné pětiny (18 %). Stejně procento zjistil Eurobarometr i v průměru 12 nových členských zemí.

Poměry v EU

Čeští občané mají jen zřídka pocit, že zájmy České republiky jsou v EU dostatečně brány v úvahu. **Čechů, kteří mají pocit, že hlas České republiky má v Evropské unii váhu, dokonce o 8 procentních bodů ubylo**, nyní se jedná přibližně o čtvrtinu populace (26 %). Nabízí se srovnání i s jarem 2006 – tehdy byl rozdíl mezi názory v ČR a průměrem EU 25 o čtyři procentní body menší, než je dnes (proti průměru EU 27).

Česká i evropská veřejnost by řadu oblastí života společnosti ráda svěřila do kompetence Evropské unie. Poslední vlna Eurobarometru potvrdila, že velká část české i evropské veřejnosti by do kompetence Evropské unie ráda svěřila **ochranu životního prostředí**. Zastoupení tohoto názoru se od jara 2007 zvýšilo v ČR o 6 procentních bodů na 74 %, v průměru EU 27 pak o 4 procentní body na úroveň 73 %.

Jiné názory panují v ekonomických oblastech. **Boj proti inflaci** by do kompetence Evropské unie svěřilo 45 % Čechů, 51 % ovšem preferuje rozhodování na úrovni národní vlády. V průměru EU 27 mírně převažují příznivci rozhodování o boji proti inflaci na úrovni Evropské unie (49 % : 45 %). Podobné je to v obecně formulované oblasti **hospodářství**, kde v České republice tvoří příznivci rozhodování na úrovni Evropské unie menšinu (44 % : 54 %), zatímco v průměru EU 27 nepatrně převažují (48 % : 47 %).

V oblasti důchodů jasně dominují názory, že kompetence mají zůstat na národní úrovni, do kompetence Evropské unie by je svěřilo jen 30 % Čechů, v průměru EU 27 pak 26 % občanů.

Role EU

Pokud jde o **ochranu životního prostředí**, téměř dvě třetiny české veřejnosti (62 %) hodnotí roli EU v České republice jako kladnou, v průměru EU 27 tak smýšlí asi polovina (52 %).

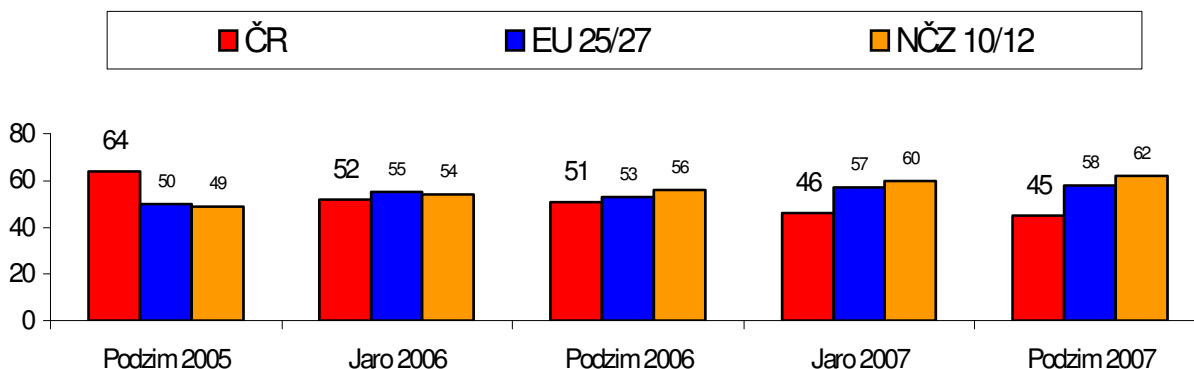
Positivní názory převažují také v otázce **dopadu na ekonomickou situaci** – v ČR v poměru 40 % : 22 %, v celé EU 27 v podobném poměru 39 % : 20 %. Do jisté míry v rozporu s tímto zjištěním je fakt, že vliv Evropské unie na **inflaci** vidí veřejnost spíše negativně: u české veřejnosti jsou pozitivní a negativní názory v poměru 17 % : 43 %, v průměru EU 27 v jen o něco méně nepříznivém poměru 21 % : 36 %.

V otázkách **bydlení** a **důchodů** nehraje podle většiny české veřejnosti Evropská unie v České republice ani kladnou, ani zápornou roli (53 %, resp. 56 %). Mezi českými občany, kteří nějakou úlohu Evropské unii v tomto směru přisuzují, převažují v otázce bydlení pozitivní názory v poměru 22 % : 20 % a v otázce důchodů naopak názory negativní (23 % : 15 %).

Hodnocení členství v EU

Již delší dobu má v České republice zastoupení názoru, že členství v Evropské unii je dobrá věc, klesající tendenci (viz graf na následující stránce). V současné době si to myslí 45 % Čechů. Tento trend je zcela opačný, než odpovídá průměrům jak za celou Evropskou unii, tak za nové členské země. Názor, že členství jejich země v Evropské unii je špatná věc, zastává v průměru EU 27 celkem 13 % občanů. V České republice tento názor zastává 15 % a v průměru za 12 nových členských zemí 8 % občanů.

Je členství Vaší země v EU dobrá věc? Zastoupení souhlasných odpovědí.

Podle téměř dvou třetin Čechů (61 %) má Česká republika z členství v Evropské unii převážně prospěch a výhody. Oproti jaru 2007 se v tomto směru názory nezměnily. Necelá třetina Čechů (29 %) má opačný názor. České veřejné mínění se blíží spíše průměru EU 27 než názorovému klimatu ve 12 nových členských zemích. V průměru EU 27 pocítuje z členství své země v Evropské unii převážně prospěch a výhody 58 % občanů, v průměru za 12 nových členských zemí plných 68 %.

Podpora rozšiřování EU a zavádění eura

Téměř dvě třetiny české veřejnosti stabilně podporují budoucí rozšiřování EU o další země v příštích letech, aktuálně jde o 62 %. Tento plán ovšem v průměru EU 27 většinovou podporu nemá, podporuje ho jen 46 % občanů.

Většina Čechů podporuje také myšlenku evropské měnové unie s jedinou společnou měnou eurem. Názory rozhodující části české vládní koalice ovšem patrně ovlivnily stanovisko veřejnosti k tomuto evropskému projektu: podpora o 7 procentních bodů poklesla a je nyní nižší (53 %), než odpovídá dlouhodobě stabilnímu průměru EU 27 (61 %).

Jak média referují o EU

Pozornost hlavních zpravodajských médií věnovaná problematice Evropské unie se na jaře 2006 jevila většině českých občanů jako přiměřená. Podobně tomu bylo i v průměru EU 27. Aktuální údaje ukazují významný negativní posun. Podíl odpovědí, že informací o EU je příliš málo, narostl ve vztahu k českým televizním stanicím o 10 procentních bodů (nyní 44 %), ve vztahu k českým rozhlasovým stanicím o 11 procentních bodů (43 %) a ve vztahu k českému tisku dokonce o 13 procentních bodů (37 %). V případě tisku však i nadále tvoří největší skupinu lidé, kteří si myslí, že informací o EU je v něm „akorát“ (50 %). Ještě o poznání příznivější je struktura nově zjišťovaných názorů na množství informací, které o EU poskytují české internetové stránky. Podle 44 % Čechů je v nich informací o Evropské unii přiměřeně, podle 21 % nedostatečně, a to při 32 % lidí, kteří nemají názor nebo neodpověděli.

V EU 27 jako celku jasně převažují názory, že národní televizní a rozhlasové stanice informují o Evropské unie nedostatečně. Hodnocení národního tisku a národních internetových stránek vyznívá v průměru EU 27 naopak příznivě, i když ne tak jako v ČR.

Většina českých občanů a také většina občanů celé EU 27 **hodnotí informace svých národních médií o Evropské unii jako objektivní**. V České republice tak ve vztahu k českým televizním i rozhlasovým stanicím smýšlí 63 %, ve vztahu k národnímu tisku 62 % a ve vztahu k českým internetovým stránkám 51 % (při 35 % v kategorii „neví, neodpověděl“). Nelze však přehlédnout, že z těch občanů, kteří si myslí, že informace jednotlivých médií objektivní nejsou, je větší část považuje za příliš pozitivní. Zvláště patrné je to v případě českých televizních stanic, kde je poměr odpovědí „příliš pozitivně“ a „příliš negativně“ 23 % : 5 %.

Důvěra vůči médiím

Občané médiím poměrně hodně důvěřují. Jak v ČR, tak v průměru EU 27 zaujímá dlouhodobě **první příčku pořadí důvěryhodnosti rozhlas**, kterému **důvěřuje sedm z deseti Čechů** (70 %) a šest z deseti všech občanů EU 27 (60 %). Jen o málo méně lidí důvěřuje **televizi** (v ČR 68 %, v průměru EU 27 52 %). Zatímco v průměru EU 27 zaujímá třetí místo **tisk** (44 %), v České republice ho předstihují **internetové stránky** (55 %).

Obecně platí, že **česká veřejnost důvěřuje médiím více, než odpovídá průměru EU 27**. Největší rozdíl zjistil Eurobarometr opět v případě internetu – jedná se o 22 procentních bodů. Dalším obecným rysem názorové situace je pokles důvěry vůči všem typům národních médií. V České republice poklesla především důvěra vůči národním internetovým stránkám (o 7 procentních bodů) a důvěra vůči českým rozhlasovým stanicím (o 5 procentních bodů).